

zeleni bregi

da nam bregi buju zanavek zeleni

Čuvamo zeleno Zagorje
za buduće generacije

Naziv projekta: **Zeleni bregi**

Ime korisnika: **Grad Zlatar i Općine Mače, Marija Bistrica i Zlatar Bistrica**

Ukupan iznos projekta: **645.817,36 HRK**

Iznos EU potpore: **500.000,00 HRK (77,42%)**

Europska unija

"Zajedno do fondova EU"

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
**KONKURENTNOST
I KOHEZIJA**

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Grada Zlatara.

Čuvamo zeleno Zagorje za buduće generacije

Živimo u kraju iznimne prirodne ljepote. Bajkoviti zagorski krajolici, čist zrak i očuvana priroda naše su bogatstvo, ali i obaveza. Kako bismo očuvali naše zelene brege moramo razmišljati o odgovornom gospodarenju otpadom.

Umjesto da ga većinom odlažemo pod zemlju, otpad možemo koristiti kao dragocjenu sirovinu u proizvodnji novih proizvoda ili ga iskoristiti na novi, drugačiji način. Korist je neizmjerena: tako čuvamo okoliš i stvaramo uvjete za zdraviji i ljepši život, a ostvarujemo i značajne uštede.

Kad jednom odlučimo zbrinjavanju otpada pristupiti na odgovoran način, promijenit ćemo naš odnos prema otpadu i usvojiti nove navike. Naše će promišljanje o pravilnom postupanju s otpadom započeti već u trgovini. Hoće li proizvod koji smo kupili ili njegova ambalaža završiti tamo gdje mu je prema hijerarhiji gospodarenja otpadom EU-a najmanje mjesto: na odlagalištima ili negdje u prirodi? Ili ćemo paziti što kupujemo, a otpad kasnije pravilno razvrstavati? Jer, bez pravilnog odvajanja otpada nema recikliranja, kompostiranja ni ponovnog korištenja.

Namjera nam je pokazati da je moguće postići da se otpad koji svi zajedno proizvodimo što manje odlaže, daleko više reciklira i kompostira kao u mnogim drugim zemljama EU-a. Tako ćemo značajno smanjiti negativan utjecaj otpada na okoliš što je jedan od najvećih problema zaštite okoliša u Hrvatskoj. Potrebne su nam i druge mjere, poput one najnovije, kojom se od 2021. godine u Europskoj uniji uvodi zabrana pojedinih plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu.

No, krenimo korak po korak. Za početak su nam potrebne informacije od kojih dio donosimo na ovim stranicama. Niz korisnih informacija o gospodarenju otpadom i praktičnih savjeta o razvrstavanju otpada možete pronaći i na našoj novoj internetskoj stranici www.zelenibregi.hr čija je svrha upoznavanje stanovnika Grada Zlatara i općina Zlatar Bistrica, Marija Bistrica i Mače s pravilnim gospodarenjem otpadom.

**Učinimo zajedno ovaj važan korak u očuvanju našeg zelenog Zagorja
za buduće generacije.**

Jasenka Auguštan Pentek

Gradonačelnica Grada Zlatara

Najvažnije je znati

Otpad nije smeće. Iako odbačen, otpad je dragocjena sirovina, dok smeće nema nikakvu upotrebnu vrijednost. Razlika između otpada i smeća je ogromna: otpad se može kao sirovina koristiti u proizvodnji novih proizvoda. Smeće je mješavina odbačenih proizvoda i predmeta. Ta se mješavina više ni na koji način ne može iskoristiti. Jednom pomiješani odbačeni proizvodi i predmeti u kanti mogu završiti samo na jednom mjestu: odlagalištu.

Sve vrste otpada imaju svoje mjesto za odlaganje, odnosno svoj spremnik u Gradu Zlataru i općinama Mače, Marija Bistrica i Zlatar Bistrica. Otpad se može odložiti i na zelenim otocima i reciklažnim dvorištima. Hrvatska se ulaskom u Europsku uniju obavezala da će upravljati otpadom na isti način kao i druge zemlje članice EU-a, u skladu s hijerarhijom gospodarenja otpada koja ima pet koraka. Ona kaže da je čuvanje prirodnih resursa koje koristimo za proizvodnju proizvoda najbolji način gospodarenja otpadom, a najmanje dobar odlaganje otpada na odlagalištima.

Između ta dva koraka nalaze se recikliranje i kompostiranje koji omogućuju da se svake godine na odlagalištima nalazi sve manje otpada. Prethodi im odvajanje različitih vrsta otpada, ali ne bilo kako. Korisni materijali iz pojedinih vrsta otpada mogu se ponovno koristiti samo ako pravilno odvajamo otpad. Na primjer, bacimo li u spremnik za papir mokar ili mastan papir ili plastificirane maramice, otpad iz tog spremnika neće se moći reciklirati. Pravilnim odvajanjem otpada pomažemo da se korisni materijali iz otpada mogu ponovno koristiti na najbolji mogući način. Time se štede tone i tone sirovina, vrijeme i energija.

Korisno je još znati

- U našem kraju, Krapinsko-zagorskoj županiji, najveći dio komunalnog otpada završi na odlagalištima - prema podacima za 2017. godinu 86,4% otpada, dok je to u Hrvatskoj 72%.
- U prosječnoj kanti za otpatke u Hrvatskoj najviše mjesta zauzima kuhinjski otpad.
- Simboli i znakovi na ambalaži proizvoda pomažu nam u prepoznavanju proizvoda koje je moguće reciklirati, a znakovi "najbolje upotrijebiti do" i "upotrijebiti do" pokazuju preporučeni rok trajanja namirnice.
- „Upotrijebiti do“ znači da je hrani istekao rok trajanja i da je opasna po zdravlje, dok oznaka „najbolje u upotrijebiti do“ pokazuje datum nakon kojeg se neki proizvod i dalje može jesti, ali mu kvaliteta može biti smanjena.

- Svake se godine u svijetu proizvede milijarda plastičnih vrećica. Jednoj plastičnoj vrećici za raspadanje treba i do 1000 godina. Zato EU od 2021. godine uvodi zabranu pojedinih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu: plastičnih vrećica, slamki, štapića za uši, pribora za jelo, tanjura, spremnika za hranu...
- Jednoj plastičnoj boci treba više od 450 godina za razgradnju. EU je zato donijela strategiju kojom se želi postići da se do 2030. godine sva plastična ambalaža može reciklirati.
- Otpad se na odlagalištima raspada pri čemu nastaje metan, vrlo snažan staklenički plin povezan s klimatskim promjenama. Komunalni otpad na odlagalištima tako doprinosi još bržem rastu temperature površine Zemlje, atmosfere, oceana i mora.
- Metan na odlagalištima stvaraju mikroorganizmi iz biorazgradivog otpada, kao što su hrana, papir i vrtni otpad. Više kompostiranja znači manje metana.
- Kompostiranjem nastaje najbolje prirodno gnojivo na svijetu, pa tako sav biootpad vraćamo prirodi, iz koje je i potekao.
- Stvari koje više ne trebamo (namještaj, odjeću i obuću, opremu za djecu i kućanske uređaje) možemo popraviti, prenamijeniti ili dati nekome, umjesto da ih bacamo.
- Kao što jedna pokvarena jabuka može pokvariti cijeli sanduk jabuka, tako i jedan mokar i prljav predmet u spremniku koristan otpad pretvara u smeće.
- Recikliranjem samo jedne aluminijske limenke štedimo dovoljno energije da nam televizor bude upaljen dva sata, a računalo tri sata. Ta se limenka može opet vratiti na police dućana za 60 dana.
- Reciklirani uredski papir može se vratiti na police dućana u obliku kartonske ambalaže.

Vrijeme je za nove navike

Svi mi možemo usvojiti nove navike. Što nam je potrebno?

- Najvažniji korak je da odvajamo otpad i da ga odvajamo pravilno. Tako omogućujemo njegovo recikliranje i kompostiranje.
- Kad idemo u trgovinu možemo ponijeti vlastitu platnenu torbu koja se može više puta iskoristiti, umjesto da kupujemo plastične vrećice.
- Prije odlaska u trgovinu napravimo popis onoga što nam stvarno treba da ne kupujemo namirnice koje nećemo iskoristiti. Na taj način stječemo naviku odgovorne

kupovine i smanjujemo količinu hrane koju bacamo jer je ne iskoristimo, a pokvari se ili joj istekne rok trajanja

- Možemo poticati djecu da odvajaju otpad i poticati ostale ukućane da razmisle mogu li i na koji način upotrijebiti neki predmet prije nego što ga odluče baciti
- Možemo kupovati pića u povratnoj ambalaži
- Možemo umjesto vakumiranih pakiranja kupovati svježije namirnice s manje ambalaže
- Možemo obratiti pažnju na simbole i znakove na ambalaži i početi kupovati proizvode pakirane u recikliranu ambalažu
- Možemo obratiti pozornost na rok trajanja i kupovati proizvode s duljim vijekom uporabe
- Otpadnu ambalažu možemo ostaviti u trgovini uz povratnu naknadu ili je odložiti u za to predviđene spremnike

Pravilno razvrstavanje

Odvajanjem otpada čuvamo dragocjene prirodne resurse, omogućujemo pretvaranje otpada u sirovinu za proizvodnju novih proizvoda, štitimo okoliš i klimu. Odvajanje otpada već jako dobro funkcionira u brojnim naseljima i gradovima u EU, ali i ponegdje u Hrvatskoj.

Razvrstavanje otpada počinje u našim domovima, gdje možemo držati manje kante za odvajanje otpada. Danas se u trgovačkim centrima mogu kupiti različite manje kante za praktično i jednostavno odvajanje otpada.

Tako odvojen otpad u skladu s kalendarom odvoza odlažemo u kante ili vreće ispred naših domova ili ih prvom zgodnom prilikom odnesemo u odgovarajuće spremnike na eko otocima ili reciklažnim dvorištima.

 Plavi spremnik služi za prikupljanje papira (novina, kataloga, prospekata, bilježnica, papirnate i kartonske ambalaže). Tetrapak ambalaža, plastificirani i metalizirani papir (osim ako ne nosi posebnu oznaku da se u njega može odlagati i kartonska tetrapak ambalaža) odlažu se u žuti spremnik.

 Žuti spremnik služi za odlaganje plastike, odnosno plastične ambalaže poput boca deterdženata, šampona, prehrambenih proizvoda, tetrapak ambalaža, limenke, konzerve, metalne poklopce i plastične vrećice. U žuti spremnik ne odlažu se plastične igračke, ambalaže od kemikalija, sprejeva i boja te lakova.

 Zeleni spremnik služi za odlaganje stakla. Stakleni otpad čine staklene boce, staklenke i čaše. U zeleni spremnik ne odlaže se prozorsko, medicinsko i automobilsko staklo, ambalaža od kemikalija i zapaljivih tvari, kao ni ogledala, porculan, keramika, žarulje i neonske svjetiljke.

 Sivi spremnik služi za odlaganje limenki od pića. Ostali metalni predmeti - konzerve, metalne tube, alat, kantice od boja i lakova - ne odlažu se u sivi spremnik.

 Smeđi spremnik služi za odlaganje biootpada. Tu odlažemo vrtni i zeleni otpad (otkos trave i živice, korove, suho granje, lišće s drveća, uvelo cvijeće, ostatke povrća, zemlju iz lonaca za cvijeće, neobrađene – isjeckane ostatke drva), ostatke žetve, kuhinjski otpad, kore od voća i povrća, listove salate, kelja, blitve i slično. Tekući ostaci hrane, meso i riba, kosti, pepeo, prašina vrećice iz usisivača, vrećice od čaja, kao i ostaci pijeska za mačke ne spadaju u biootpad.

 Crni spremnik ili spremnik za miješani otpad služi za odlaganje vrećica od čaja, usisivača, grickalica, začina, slatkiša, pelena, indigo papira...

Budite dobar primjer i svom susjedu

Papir, novinski papir, papirnatu i kartonsku ambalažu, uredski papir, kataloge, časopise, letke te sav ostali papirnati otpad koji nije mastan ili uprljan možemo redovito odnositi u spremnike s plavim poklopcem, odnosno plavu vrećicu.

Staklenke, staklene boce, staklene čaše te staklo koje nije u sustavu povratne naknade možemo odložiti u zelene spremnike. Svakako ih prije treba isprati i skinuti sve čepove i zatvarače. Svu staklenu ambalažu koja je u sustavu povratne naknade možemo odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

Plastičnu ambalažu koja nije u sustavu povratne naknade: plastične vrećice, boce jestivog ulja, ambalažu prehrambenih proizvoda, destilirane vode, sredstava za čišćenje i pranje, kozmetike te boce mliječnih proizvoda, čepove, plastične čaše i plastične tanjure, pribor za jelo kao i najlonske folije i tetrapak ambalažu odlažem u žute spremnike ili u žute vrećice. Svu plastičnu ambalažu koja je u sustavu povratne naknade mogu odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

1 SPRJEČAVANJE MAKSIMALNO ČUVAMO RESURSE

Proizvodi se tako oblikuju da se ne kvare ili da u sebi imaju što manje otpadnog materijala, pri čemu se maksimalno vodi računa da se troši što manje resursa, uvodi novi pristup dizajnu proizvoda i korištenju ambalaže, pa se tako na primjer proizvodi sve češće pakiraju u biorazgradivu ambalažu. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu ima poseban Portal sprječavanja nastanka otpada.

2 PONOVO KORIŠTENJE KORISTIMO MATERIJALE IZ OTPADA U NAJVEĆOJ MOGUĆOJ MJERI

Mnoštvo proizvoda koje više ne trebamo možemo ponovno koristiti: staklene boce ili platnene vrećice umjesto plastičnih čije se korištenje nastoji smanjiti nizom mjera definiranih Direktivom 2015/720.

3 RECIKLIRANJE IZDVAJAMO I PONOVO KORISTIMO KORISNE MATERIJALE IZ POJEDINIH VRSTA OTPADA (PAPIR, STAKLO, PLASTIKA, METALI) U PROIZVODNJI NOVIH PROIZVODA, UKLJUČUJUĆI I KOMPOSTIRANJE PRETHODNO IZDVOJENOG BIOOTPADA (KUHINJSKOG OTPADA), VRTNOG ILI ZELENOG OTPADA.

Ovaj korak podrazumijeva da svatko od nas može doprinijeti ponovnom korištenju materijala kao što su papir, plastika, metal i staklo njihovim odvajanjem kako bi ih se moglo reciklirati ili u slučaju biootpada, vrtnog i zelenog otpada njegovom kompostiranju

4 OPORABA SAV OTPAD KOJI NE MOŽEMO RECIKLIRATI KORISTIMO ZA PROIZVODNJU ENERGIJE

Dio otpada ne može se ponovno koristiti i reciklirati. U pojedinim zemljama EU-a takav se otpad koristi za dobivanje toplinske ili električne energije, odnosno energetske oporabu.

5 ODLAGANJE ZAKOPAVANJE U ZEMLJU KAO NAJMANJE PRIHVATLJIV NAČIN GOSPODARENJA OTPADOM

Najmanje prihvatljiv korak je odlaganje otpada pod zemlju, što je i najskuplji način. U novom paketu mjera za kružno gospodarstvo utvrđeni su obvezujući ciljevi za smanjivanje odlagališta pod zemljom s čvrstim rokovima.

Lokacije eko-otoka

Lokacije eko-otoka Zeleni otoci postavljeni su na nekoliko lokacija u Gradu Zlataru te općinama Mače, Zlatar Bistrica i Marija Bistrica kako bi se građanima olakšalo odlaganje otpada u odgovarajućim spremnicima. Na zelenom otoku moguće je pronaći spremnike za sve vrste otpada.

Grad Zlatar:

Zeleni otoci: Groblje Belec, Martiščina, Sajmište Zlatar

Općina Mače

Zeleni otoci: centar Mača, Mali Komor (uz županijsku cestu), Peršaves (uz državnu cestu) i Mali Bukovec (uz županijsku cestu).

Općina Zlatar Bistrica:

Zeleni otoci: Lipovec, Veleškovec, ambulanta Zlatar Bistrica, dječji vrtić Zlatar Bistrica, osnovna škola Zlatar Bistrica, željeznička stanica Zlatar Bistrica, Lovrečan

Općina Marija Bistrica:

Zeleni otoci: Nova cesta (nasuprot INA-e), Gajeva ulica (kod groblja) i Laz Bistrički (kod škole)

Na novoj internetskoj stranici projekta Zeleni bregi www.zelenibregi.hr možete doznati više informacija o:

- Odgovornom gospodarenju otpadom
- Recikliranju i kompostiranju
- Zbrinjavanju posebnih vrsta otpada
- Lokacijama reciklažnih dvorišta
- Kome možete prijaviti divlja odlagališta otpada